

ШТО СЕ ОДНЕСУВА ДО ДОПУШТЕНОСТА НА

Апликацијата бр.25798/94

од

BRITISH BROADCASTING CORPORATION

против

Обединетото Кралство

Европската комисија за човекови права (Прв совет) заседавајќи на затворена седница на 18 јануари 1996 година, во присуство на следните членови:

Mr. C.L. ROZAKIS, претседател

Mrs. J. LIDDY

MM. E. BUSUTTIL

A.S. GÖZÜBÜYÜK

A. WEITZEL

M.P. PELLONPÄÄ

B. MARXER

B. CONFORTI

N. BRATZA

I. BÉKÉS

E. KONSTANTINOV

G. RESS

A. PERENIC

C. BÎRSAN

K. HERNDL

Г-ѓа M.F. BUQUICCHIO, секретар на Советот

Имајќи го предвид член 25 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи;

Имајќи ја предвид апликацијата поднесена на 1 ноември 1994 година од страна на BRITISH BROADCASTING CORPORATION против Обединетото Кралство евидентирана на 29 ноември 1994 година под бр.25798/94;

Имајќи го предвид извештајот предвиден во Правилото 47 од Деловникот на Комисијата;

По разгледувањето;

Ја донесе следната одлука:

ФАКТИ

Апликант во сегашниот случај е British Broadcasting Corporation ("the BBC"), која е основана со Кралска повелба во 1927 година. Пред Комисијата ја застапува г-ца G.E. Phillips, од нејзиниот оддел за парници, и г-дин D. Pannick, QC, адвокат. Фактите на случајот, според изјавите на претставниците на BBC, може да се резимираат на следниот начин.

На 20 април 1994 година до BBC е издадена покана за суд во својство на сведок во контекст на кривична постапка против двајца полицајци за заговор со цел спречување на извршување на правдата во врска со истражни дејствија за смртта на PC Keith Blakelock за време на голем немир на Broadwater Farm, Тотенхем, Лондон, во недела, 6 октомври 1985 година. Поканата за појавување во својство на сведок наложувала BBC да се појави на суд и да го презентира „целокупниот материјал што го

поседувате или контролирате (било да е објавен или необјавен) за или поврзан со немирите на Broadwater Farm Estate, Тотенхем, Северен Лондон снимен на 6 или 7 октомври 1985 година." Подоцна поканата е изменета да се однесува само на 7 октомври, и е ограничена на снимки направени во текот на денот.

ВВС ја оспори поканата за појавување во својство на сведок според Член 2 од Законот за кривична постапка од 1965 година (Присуство на сведоци), со кој се дозволува барање за изјава дека покана нема ефект кога апликантот (потенцијалниот сведок) може да го увери судот „дека не може да даде материјални докази или, зависно од случајот, да презентира било каков документ или предмет што е веројатно да претставува материјален доказ“.

Со оглед дека судијата на првостепениот суд не беше достапен, барањето на ВВС го разгледа најсениорниот постојан судија на Централниот кривичен суд на Лондон (Recorder of London), на 3 јуни 1994 година. По сослушувањето на претставниците на ВВС и одбвинетите и обвинителството во кривичниот предмет, најсениорниот постојан судија го одложи случајот за 8 јуни 1994 година со цел одбраната да има можност да идентификува нешто во снимениот материјал што сака да биде презентира на суд, а ВВС потоа да има можност да се произнесе на суд зошто не сака да го презентира.

На 8 јуни 1994 година, адвокатот на ВВС образложи дека ВВС го разгледала снимениот материјал и не нашла ништо што сличело на WS

(кој е осуден за убиството на PC Blakelock) во необјавениот материјал. Обвинителството вложило приговор дека немале можност да ги видат снимените материјали.

На крајот на постапката на 8 јуни 1994 година, најсениорниот постојан судија ја донел следната одлука:

„Барањето требало да ја оспори поканата врз основ дека не е доволно специфична. Сметам дека сега кај никого нема сомнение во однос на тоа што одбраната сака да биде разоткриено. ВВС го идентификуваше ... и лесно може да се види. Прашањето го одложувам без издавање на конкретна наредба во последното разгледување. Го одложувам за да може да има соработка. Не сметам дека имаше соработка во условите во кои се расправаше. ..."

Од тие причини не беше издадена наредба за ВВС, а на ВВС му беше наложено во рок од 24 часа да го даде снимениот материјал на одбраната. ВВС изјави побарување за трошоците од централните фондови, но му беше одбиено.

ТУЖИТЕЛИ

ВВС тврди дека барањето за овозможување на пристап до материјалот што бил снимен на 7 октомври 1985 година при немирите на Broadwater Farm ги повредува членовите 6 и 10 од Конвенцијата.

Според член 6 од Конвенцијата, ВВС аргументира дека барањето за оспорување на поканата за појавување во својство на сведок ги определува нејзините граѓански обврски да овозможи пристап до снимениот материјал, и дека во контекст на оваа определба не е задоволен принципот на „еднаквост на оружјата“. Таа особено приговара дека не и било дозволено да знае зошто се зборува дека необјавениот материјал е потенцијално релевантен за прашањата во кривичната постапка, па оттаму и не може да даде соодветно образложение во однос на тоа зошто необјавениот материјал не требало да се обелодени.

Според член 10 од Конвенцијата, ВВС наведува дека одбивањето да се оспори поканата за појава во својство на сведок е задирање во слободата на изразување на ВВС бидејќи таа наложува откривање на добиените информации, и покрај значителните ризици што тоа ги предизвикува за новинарите и снимателите. ВВС смета дека вмешувањето во слободата на изразување не е пропишано со закон и дека постапката усвоена од Крунскиот суд е арбитрарна, и дека тоа не било неопходно во едно демократско општество бидејќи немало причина да се мисли дека материјалот што обвинетите во кривичниот случај сакале да го видат би можело да помогне на одбраната во кривичната постапка, или бидејќи не било неопходно да се наметне обврска на ВВС да го открие без на ВВС да и се даде соодветна можност да се запознае со прашањата во кривичната постапка.

ПРАВО

1. ВВС се повикува на повреда на член 6 став 1 (чл. 6-1) од Конвенцијата во врска со постапката во која оспори покана за појавување во својство на сведок со која од неа се бара да даде докази во кривична постапка. Член 6 став 1 (чл. 6-1) го предвидува следното, според релеватноста:

„1. Во утврдувањето на граѓанските права и обврски или на некое кривично обвинение против лице, секој има право на фер и јавно судење ...”

Комисијата разгледа дали ВВС е „лице, невладина организација или група поединци” во рамките на значењето на член 25 (чл. 25) од Конвенцијата. Меѓутоа, Комисијата не е обврзана да го утврди ова прашање во предметниот случај бидејќи, претпоставувајќи дека ВВС го има потребниот статус за поднесување на барањето, барањето е сепак недопуштено од следните причини.

Од ВВС се бараше да го даде снимениот материјал во контекст на кривична постапка поведена против двајца полицајци. Од тие причини немаше интенција за кривично обвинение против ВВС. Ако член 6 (чл. 6) треба да се примени во постапката во која ВВС ја оспори поканата за појавување во својство на сведок, постапката мора да ги има утврдено граѓанските права или обврски на ВВС.

ВВС наведува дека постапката ја определила нејзината граѓанска обврска да овозможи пристап до снимката.

Комисијата потсетува дека претходно има оценето дека налог за трошоци издаден против адвокат кој се појавил како претставник во кривична постапка не ги утврдила граѓанските права и обврски на односниот адвокат, при што налогот бил издаден во контекст на спроведувањето на правдата и прописното организирање на работата на судовите (бр.10615/83, Дек. 3.7.94, D.R. 38, стр. 213). Таа понатаму потсетува дека обврските, дури и ако се од материјална природа, според мислењето на Судот не се опфатени со поимот „граѓански права и обврски“ каде се сметаат дека претставуваат дел од нормалните граѓански должности во едно демократско општество (ЕСЧП, Schouten and Meldrum пресуда од 9 декември 1994, серија А бр.304, став 50).

Комисијата смета дека слично образложение може да се примени и на предметниот случај. Должноста да се дадат докази во кривична постапка е добар пример за една од нормалните граѓански должности во едно демократско општество: секое лице може да биде повикано да даде докази во однос на прашања за кои тоа било сведок, и, барем до степен до кој не се бара од него да каже ништо што може да го инкриминира лично, може да биде принудено да даде докази во интерес на правично и соодветно спроведување на правдата. Налогот со кој се бара давање на такви докази не вклучува утврдување на било какви граѓански обврски за сведокот, а позицијата не се разликува кога, како во предметниот случај, доказите се состојат од материјал што е снимено наместо усно сведошество на поединецот во однос на тоа што видело.

Од тие причини, постапката во која BBC ја оспори поканата за појавување во својство на сведок издадена против неа не ги утврди граѓанските права или обврски на BBC во рамките на значењето на член 6 став 1 (чл.6-1) од Конвенцијата, од што произлезе дека одредбата не може да се примени во таа постапка.

Следи дека овој дел од апликацијата не е компатибилен *ratione materiae* со член 6 (чл.6) од Конвенцијата во рамките на значењето на член 27 став 2 (чл.27-2).

2. BBC исто така се повикува на повреда на член 10 (чл.10) од Конвенцијата, кој го предвидува следното, доколку е релевантен.

„1. Секој има право на слобода на изразување. Ова право опфаќа слобода ... за примање и пренесување информации и идеи без мешање од страна на јавните власти ...

2. Остварувањето на овие слободи, со оглед на тоа дека со себе носи обврски и одговорности, може да биде подложено на такви формалности, услови, ограничувања или казни кои се пропишани со закон и се неопходни во едно демократско општество ... заради одржување на авторитетот и непристрасноста на судството.“

Комисијата потсетува дека во случајот *Goodwin v. the United Kingdom* (бр.17488/90, *Comm. Rep.* 1.3.94, во тек пред Европскиот суд за човекови права) таа најде дека налогот за новинар за откривање на своите извори претставува мешање во правото на слободно примање и пренесување на

информации без вмешување на јавните власти. Сегашниот случај се разликува од случајот Goodwin, бидејќи во тој случај апликантот добил информации врз основ на доверливост и анонимност, додека информациите што ВВС ги добила претставуваат снимки на настани што се случиле јавно и на кои не би можело да им се придаде тајност или должност за доверливост. Меѓутоа, Комисијата ќе претпостави мешање во правата на ВВС според член 10 (чл.10) за целите на предметната апликација.

Вмешувањето во слободите гарантирани со член 10 став 1 (чл.10-1) од Конвенцијата е дозволено само ако е „предвидено со закон“ и ако е „неопходно во едно демократско општество“ врз еден или повеќе основи предвидени во член 10 став 2 (чл.10-2).

Издавањето на поканата за појавување во својство на сведок во Англија и Велс е уредено со член 2 од Законот за кривична постапка (Присуство на сведоци) од 1965 година, каде се предвидува издавањето на покани за лице да се појави во својство на сведок на суд и да даде докази или да предочи документи или предмети. Со истата одредба се овозможува лице до кое е упатена покана за појавување во својство на сведок да ја оспори врз основ дека „не може да даде било какви материјални докази или, зависно од случајот, да презентира било каков документ или предмет што е веројатно да претставува материјален доказ“. Од тие причини, Комисијата смета дека поканата за појавување во својство на сведок во предметниот случај – и постапката прифатена

од Крунскиот суд - била „пропишана со закон“ во рамките на значењето на член 10 став 2 (чл.10-2) од Конвенцијата.

Што се однесува до тоа дали вмешувањето било „неопходно во едно демократско општество“, Комисијата најде дека, во став 1 погоре, должноста да се дадат докази е нормална граѓанска должност во едно демократско општество. Во нормалните текови на настани, таквата должност ќе биде доволна за да се оправда вмешување створено од обврската да се сведочи врз основ дека тоа е нужно заради задржувањето на авторитетот и непристрасноста на судството. ВВС смета дека предметниот случај не е обичен случај, бидејќи немало причина да се верува дека материјалот што обвинетите во кривичната постапка сакале да го видат би можело да помогне на одбраната, и бидејќи не било неопходно на ВВС да се наметне обврска да го открие без да и се даде соодветна можност да се запознае со прашањата во кривичната постапка. ВВС исто така аргументира дека обврската за откривање на необјавен материјал го зголемува ризикот за снимателите, бидејќи тие ќе бидат доведени во врска со органите за спроведување на законот од страна на набљудувачите доколку постои можност таквиот материјал подоцна да се употреби на суд.

Комисијата потсетува дека, во кривична постапка, судијата е тј којшто ги разгледува доказите пред судот, и да ја оцени нивната релевантност и допуштеност. Судијата може да ја извршува оваа функција само ако има овластувања да бара презентирање на докази пред судот, па во предметниот случај поканата за појавување во својство на сведок е

упатена токму за оваа цел. Домашното право во предметниот случај овозможува примачот на поканата за појавување во својство на сведок да аргументира дека не може да даде материјална помош на судот, но на крајот судот, а не потенцијалниот сведок, е тој што ја однесува конечната одлука за релеваноста на доказите. Точно е дека дискусиите во сегашниот случај се воделе во голема мера помеѓу одбраната во кривичната постапка и ВВС, наместо помеѓу судијата од првостепениот суд и ВВС, но принципот е ист: кривичниот суд би требало да ја има целосната слика.

Комисијата не прифаќа дека ризиците за снимателите се поголеми ако постои можност необјавениот материјал да се употреби на суд. Комисијата смета дека било каков ризик за снимателите произлегува од нивното присуство на инцидентите како немирите на Broadwater Farm и од фактот дека тие ги снимаат таквите инциденти, а не од било која можност необјавениот материјал подоцна да биде достапен на судовите.

На крај, Комисијата не го прифаќа тврдењето на ВВС дека вмешувањето не било „неопходно“ бидејќи ВВС не била целосно запознаена со прашањата во кривичната постапка. Комисијата особено би нотирала дека често пати ќе се случува лице кое дава докази целосно да не е свесно за влијанието што неговите докази ќе го имаат – тоа е прашање за судот, а не за сведокот-поединец.

Според тоа, Комисијата смета дека секое вмешување во правата на ВВС според член 10 (чл.10) било „пропишано со закон“ и било „неопходно

во едно демократско општество" за „зачувување на авторитетот и непристрасноста на судството".

Следи дека овој дел од апликацијата е неоснован во рамките на значењето на член 27 став 2 (чл.27-2) од Конвенцијата.

Од тие причини, Комисијата, едногласно,

ЈА ПРОГЛАСУВА АПЛИКАЦИЈАТА ЗА НЕДОПУШТЕНА.

Секретар на Првиот совет

Претседател на Првиот совет

(M.F. BUQUICCHIO)

(C.L. ROZAKIS)

Тврдам дека правилно извршив
превод од англиски на македонски
јазик.

I, the undersigned, hereby certify that the
foregoing is a true and correct translation
from English into Macedonian.

Скопје, 02.05.2012 г.
Бр.142/2012

Skopje, 02.05.2012
No.142/2012

Овластен судски преведувач,
Жаклина Којчевска

Authorised Court Translator,

(Zaklina Kojcevska)